

T.C.
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/18928
G.K 137

Sayı: 34930642-610-86620
Konu: Soru Önergeleri(7/18928)

16.08.2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul Milletvekili Sayın Sebahat TUNCEL tarafından Bakanlığımıza tevcih edilen 7/18928 Esas Numaralı yazılı soru önergesine verilen cevabi yazımız, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Fatma ŞAHİN
Bakan

EKLER :
Soru Önergese Cevabı

Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır

19.08.2013

Ayşe YÜCEL
Sekreter

9

Bu evrak 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na göre elektronik olarak imzalanmıştır.

Adres : Eskişehir Yolu Söğütözü Mahallesi 2177.Sokak No:10/A
Çankaya/ANKARA
Telefon : (312) 705 58 11
e-posta : sebahattin.bayrak@aile.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi : S. BAYRAK İlçe Sosyal Hizmetler Müdürü
Fax : (312) 705 58 97
Elektronik Ağ: www.aile.gov.tr

İstanbul Milletvekili Sayın Sebahat TUNCEL'e Ait 7/18928 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Olarak Hazırlanan Cevap Metni

İlgili soru önergesinde;

“Türkiye’de kadının ücretli emek işgücüne katılımı oldukça düşük olması ulusal ve uluslararası alanda özellikle kadın örgütlerinin eleştirileri nedeniyle Hükümetin kadın istihdamını artırıcı bazı önlemler olumlu olsa da bunun hangi perspektiften yapıldığı sonucu etkilemektedir. Genel olarak hükümetin kadına dair yaptığı bütün politika ve uygulamalarda temel sorun kadın erkek eşitliği perspektifinden yoksun olmasıdır. Bu olmadığı sürece yapılanların hepsi kadının toplum içerisindeki yerini değiştirmeyecektir. Hükümetin çalışma hayatından, aileye kadar kadını bir özne olarak değil ailenin bir parçası olarak gören anlayışı bu alanda yapılan çalışmaların yeterince başarıya ulaşmamasının temel nedenidir. En son Bakanlığınızın kamuoyuyla paylaştığı, çalışan kadınlara kreş desteği projesi de genel anlamıyla bakıldığında kadınlar için olumlu bir adım olarak görülse de aileyi kutsayan anlayışın etkileri bu projede de görülmektedir. Bu bakış açısıyla cinsiyetçi işbölümünü yeniden üretilmekte, kadının toplumdaki yeri yeniden hatırlatılmaktadır. AKP hükümetinin esas aldığı neo-liberal politikaların sonucu esnek, güvencesiz çalışma artmaktadır ve kadın örgütlere buna karşı nitelikli, sağlıklı ve güvenceli istihdam taleplerini yükseltmeye devam etmektedir.

Bakanlığınızın açıklamasına göre, kreş desteği kapsamı şu şekilde olacaktır: Gelir puanlaması yapıp çalışan kadınların 0-5 yaş arasındaki çocukları için verdikleri kreş ücreti devlet tarafından karşılanacak, imkandan yararlanacak olan kadınların kimler olduğu ise gelir puanlamasına göre tespit edilecek, devlet tarafından verilecek kreş yardımından yararlanmanın en önemli şartı kadının “çalışması” olacak, çalışan kadınlar kreş yardımından faydalanmak için bakanlığa başvuracak, başvurular, bakanlık tarafından oluşturulan Soybis sistemi çerçevesinde, başvuran kişinin gelir düzeyine göre belirlenecek ve “çok zenginler” hariç, mümkün olduğunca çok çalışan kadının bu projeden istifade etmesi sağlanmaya çalışılacaktır. Ancak bu koşullar pek çok sorunu da içerisinde barındırmaktadır. Öncelikle düzenlemeye göre anne çalışmıyorsa bu destekten faydalanamayacaktır, böylelikle güvencesiz evden çalışan, kayıt dışı çalışan kadınlar bu destekten faydalanamayacaktır. Düzenlemede koyulan “zenginlik” kriteri ailenin gelirini mi yoksa kadının gelirini mi kastediyor belirsizdir. Bu anlamda “zenginlik”ten neyin ifade edildiğinin netleşmesi önemlidir. Çünkü “zenginlik” tanımı kadının değil de ailenin geliri olarak tanımlanırsa başka sorunlara neden olacaktır. Kadını ailenin bir parçası olarak gören AKP hükümeti, kocanın belli bir gelir seviyesi olan ve kadının gelirinin ek gelir olarak görüldüğü ailelerde kadının çalışmamasını teşvik edecektir. Bir diğer sorun alanı ise, asgari ücretin biraz üstünde çalışan kadınların bu desteği alabilmek için patronlarından ücretlerini asgari düzeyde göstermelerini istemelerine neden olacaktır.

Yine projede ifade edilen mahalle kreşlerinin açılması olumlu bir düzenleme olsa da, mevcut yasada 150 kişinin altında kadın çalıştıran şirketlerin kreş açma zorunluluğu yine işverenlere bırakılacağı için uygulamada bir değişiklik yaratmayacaktır. Kreş hakkı yıllardır kadın örgütlerinin kadın istihdamının artırılması açısından en önemli mücadele alanlarından biridir. Kreş hakkının sosyal devlet anlayışı içerisinde, kadın erkek tüm ebeveynlerin

yararlanabileceği, sadece ev dışında ücretli çalışan kadınları değil kayıt dışı çalışan, ev eksenli çalışan, yeterli eğitimi olmadığı için nitelikli iş bulamayan tüm kadınları kapsayan bir şekilde uygulaması gerekmektedir.” ifadeleri yer almaktadır.

Bu bağlamda;

SORU 1: Bakanlığınızın açıkladığı Kreş Desteği Projesi için belirtilen kriterlere göre kayıt dışı ve kayıtlı toplam çalışan kadınların yüzde kaç bu destekten yararlanabilecektir? Bu projenin kadınların yarısından fazlasının kayıt dışı ve ev eksenli çalıştığı Türkiye gerçeğiyle bağdaşmadığı görüşüne katılıyor musunuz?

SORU 2: Projenin kapsamı dışında kalan çalışan kadınlara yönelik de düzenlemeler yapmayı planlıyor musunuz?

SORU 3: Projede “zenginlik” tanımı nasıl yapılacaktır? Gelir ailenin geliri mi yoksa kadının geliri olarak mı alınacaktır? Ailenin geliri olarak alırsanız, kocanın isteği doğrultusunda nitelikli iş bulma ihtimali olsa bile kadınların çalıştırılmayacağı, evde kendi çocuklarına bakmakla yükümlü kılınacakları gerçeği proje kapsamında değerlendirilmiş midir?

SORU 4: Mahallelerde kreş açma zorunluluğunun işverenlerin inisiyatifine bırakmadan Bakanlığın, Belediyelerin işbirliğiyle sosyal devlet anlayışı içerisinde düzenlemeyi düşünüyor musunuz?

SORU 5: Bu projeyi oluştururken bu alanda çalışan kadın örgütleriyle görüşülmüş müdür? Görüşülmediyse görüşmeyi düşünüyor musunuz?

CEVAP 1-2-3-4-5: Kadınların çalışma hayatına katılmalarını arttırmak amacıyla iş ve aile yaşamının uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında Bakanlığımızın koordinasyonunda Dünya Bankası (DB), Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV) ile Kadın Girişimciler Derneği’nin (KAGİDER) katılımıyla kadınlara yönelik çocuk bakım hizmetine ilişkin teşvik verilmesini içeren modelleme çalışması yürütülmüştür. Söz konusu çalışma bir bütün olarak değerlendirildiğinde kreş desteğinin Türkiye genelinde uygulanma modelinin doğru tespit edilmesi için pilot uygulama yapılması önerilmiş, pilot uygulama neticesinde elde edilen deneyimlerden faydalanılarak ülke geneline yaygınlaştırılması planlanmıştır.

Bu bağlamda projelendirme çalışmalarına başlanmış olup, AB finansmanı ile pilot uygulamanın yapılmasına yönelik girişimlerde bulunulmuştur. Projenin gerçekleştirilmesi amacıyla AB Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı - İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Bileşeninden (IPA – IV) sorumlu Program Otoritesi ve Sözleşme Makamı olarak faaliyet gösteren Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı - Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı ile temasa geçilmiş ve bir dizi toplantı gerçekleştirilmiştir. Projenin finansmanının sağlanması ve uygulama aşamasına geçilmesi amacıyla “Operasyon Tanımlama Belgesi” hazırlık çalışmaları yürütülmüştür.

Bahse konu Operasyon Tanımlama Belgesi’ne göre, operasyon, pilot illerde 0-5 yaş arası çocuğu olan, SGK’ya kayıtlı olarak çalışan ve iş arama sürecinde olan belirli bir sayıda kadına çocuk bakım maliyetlerinin bir kısmının sunulması suretiyle çalışan kadınların çalışmaya

devam etmelerini ve çalışmayan kadınların Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımı hizmetlerine erişimini arttırarak işgücü piyasasına girmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bu operasyon kapsamında kadınların iş ve aile yaşamının uzlaştırılmasına yönelik uygulamaların hayata geçirilmesi suretiyle, kadınların işgücü piyasasına katılımlarını ve kariyer gelişimlerini desteklemenin yanısıra İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı'nın İstihdam önceliğinin, 1.3 sayılı kayıtlı istihdamın teşvik edilmesi önlemine de katkıda bulunulacağı; ayrıca daha etkin işgücü piyasası politikalarının uygulanması konusunda da İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programının başarıya ulaşmasına destek olacağı beklenmektedir. Öte yandan Operasyon; İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programının diğer öncelik alanları olan "Hayat Boyu Öğrenme" ve "Sosyal İçerme" önceliklerinin hayat boyu öğrenme olanaklarının yaygınlaştırılması ve iyileştirilmesi, dezavantajlı kişilerin işgücü piyasasına erişimlerinin kolaylaştırılması ve işgücü piyasasına erişimleri önündeki engellerin kaldırılması yoluyla içermeci bir işgücü piyasasının teşvik edilmesi genel amaçlarıyla da uyum içindedir.

Öte yandan Bakanlığımız İsveç Uluslararası Kalkınma ve İşbirliği Ajansı" (SIDA) fon kaynağını, Dünya Bankası aracılığı ile kullanılarak, kadınların işgücü piyasasına erişimini arttırmaya yönelik çalışmalarda; veri temelli politikalar oluşturabilme kapasitesinin artırılması, bilgi paylaşımı sağlanması ve farkındalığın artırılması, sınırlı sayıda pilot kadın kooperatifinin desteklenmesini hedefleyen "Türkiye'de Kadınların Ekonomik Fırsatlara Erişimini Artırmak: SIDA Projesi" başlıklı bir proje yürütecektir. Söz konusu projenin öncelik alanlarından biri de Türkiye'de erişilebilir, kaliteli çocuk bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik modellerin belirlenmesidir. Uluslararası deneyimlerden de faydalanılacak olan söz konusu çalışmada konunun; devlet, işveren, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, ebeveynler vb. tarafların dahil edileceği bir anlayışla ele alınması planlanmaktadır.